

Leerlingmateriaal – Voetbal en verzuiling

Inleiding

Voetbal lijkt vandaag iets wat iedereen samen doet, ongeacht geloof of achtergrond. Dat was honderd jaar geleden heel anders. In de tijd van de verzuiling hoorde sport vaak bij een geloof of overtuiging. Ook voetbalclubs waren katholiek, socialistisch of 'neutraal'. In deze les onderzoek je hoe voetbal een onderdeel was van het dagelijks leven binnen de katholieke zuil, en waarom sommige clubs juist niet meededen.

Het voetbalelftal dat in 1934 de kostschool Rolduc vertegenwoordigde. Het Rolducs elftal was een gevreesde tegenstander van gerenommeerde clubs in Kerkrade en wijde omgeving. (Universiteitsbibliotheek, Nijmegen)

Opdracht 1 – Katholiek of neutraal?

In de eerste helft van de 20e eeuw werd van katholieken verwacht dat zij zoveel mogelijk binnen hun eigen zuil bleven: naar katholieke scholen, kranten, verenigingen en dus ook voetbalclubs.

Je krijgt hieronder situaties die rond 1920–1930 echt konden voorkomen. Bepaal per situatie of een voetbalclub logischerwijs zou kiezen voor:

- De katholieke bond, of
- De neutrale bond.

Schrijf per situatie:

1. Welke bond je kiest;
2. Waarom dat past bij de tijd van verzuiling.

Situaties

1. Een dorp waar de pastoor veel invloed heeft op het verenigingsleven.

De katholieke / neutrale bond want:

2. Een club die gemeentelijke grond nodig heeft om een veld aan te leggen.

De katholieke / neutrale bond want:

3. Een team dat op zondagmiddag wedstrijden speelt.

De katholieke / neutrale bond want:

4. Een club met veel arbeidersleden die weinig met de kerk hebben.

De katholieke / neutrale bond want:

5. Een vereniging die steun krijgt van katholieke notabelen.

De katholieke / neutrale bond want:

Reflectievraag

Wat zegt deze opdracht over keuzevrijheid in de tijd van verzuiling?

Opdracht 2 – Het rijke roomse leven in beeld

De katholieke zuil bestond uit veel meer dan alleen de kerk. Het was een hele deelmaatschappij, waarin mensen leefden van ‘de wieg tot het graf’. **Maak een mindmap of schema met in het midden:**

KATHOLIEKE ZUIL

Daaromheen verwerk je minimaal deze onderdelen:

- Kerk en pastoor
- School
- Krant en omroep
- Politieke partij
- Verenigingen (toneel, zang, sport)
- Thuis (rituelen, beelden, gebruiken)

Verdieping

- Voeg bij voetbal toe:
 - Waarom de kerk invloed wilde houden op sport;
 - Waarom een katholieke voetbalbond werd opgericht.
- Gebruik voorbeelden uit het venster, zoals:
 - Clubnamen (Caesar, Rapid, RIA);
 - De rol van pastoor en burgemeester.

Slotvraag

Waarom vonden katholieken het belangrijk dat ook sport “rooms” bleef?

Opdracht 3 – Toen en nu: voetbal, identiteit en samenleving

In de tijd van Caesar en Concordia hoorde voetbal vaak bij een geloof of overtuiging. Tegenwoordig is voetbal meestal open voor iedereen. Toch zeggen voetbalclubs ook nu nog iets over identiteit, gemeenschap en saamhorigheid.

In deze opdracht onderzoek je **drie voetbalclubs**:

1. Een club uit jouw omgeving **rond 1920–1930**;
2. Een club uit jouw omgeving **nu**;
3. Een **grote Nederlandse club** (bijvoorbeeld Ajax, Feyenoord of PSV).

Stap 1 – Onderzoek drie clubs

Zoek informatie over de volgende clubs:

A. Lokale club vroeger (± 1920–1930)

Bijvoorbeeld:

- Caesar (Beek)
- Concordia/ Heer
- Rapid Maastricht
- RIA Nieuwstadt

B. Lokale club nu

Een club waar je:

- Zelf speelt;
- Mensen kent;
- Of die in jouw woonplaats actief is.

C. Grote Nederlandse club

Bijvoorbeeld:

- Ajax
- Feyenoord
- PSV

LET OP: Sommige voetbalclubs veranderen door de tijd heen (logisch ook!). Je mag bij A en B dus dezelfde club pakken. Dan werk je de club uit 'toen hij werd opgericht' en de club uit 'nu jij hem kent'.

Stap 2 – Vergelijkingstabel

Vul voor **alle drie de clubs** de tabel in:

Onderdeel	Club vroeger	Club nu (lokaal)	Grote club nu
Oprichtingsjaar			
Voor wie was de club bedoeld?			
Rol van geloof of overtuiging			
Wie mocht lid worden?			
Rol in de gemeenschap			
Activiteiten naast voetbal			

Stap 3 – Analyse vragen

Beantwoord de vragen in **volledige zinnen**:

1. Wat is het grootste verschil tussen de club van vroeger en de club van nu?

2. Welke rol speelde geloof vroeger in voetbal, en welke rol speelt dat nu?

3. Waarom wilden kerk en bestuur vroeger invloed op sportverenigingen?

4. Wat zegt voetbal vandaag nog steeds over gemeenschap en identiteit?

Stap 4 – Reflectie (verplicht)

Beantwoord in **8-10 zinnen**:

In hoeverre is voetbal veranderd van een verzuilde activiteit naar een open ontmoetingsplek?

Gebruik:

- Voorbeelden uit je drie clubs;
- Begrippen uit het venster (verzuiling, katholieke zuil, neutraal).

